

KUŞ GRİBİ

1. Kuş Gribi Nedir?

Tavuk vebası olarak da bilinen hastalık, kuş gribi virüslerinin sebep olduğu kanatlı hayvanların çok bulaşıcı ve öldürücü seyreden bir hastalığıdır.

2. Hastalık Hangi Hayvanlarda Görülür?

Kuş gribi, evcil kanatlı hayvanları daha çok etkilemekle beraber, bütün kanatlı hayvanlarda ve domuzlarda da görülebilir. Bunların yanı sıra, hastalık insanlara, atlara, balina ve fok balığı gibi deniz memelilerine de bulaşabilir.

3. Hastalık Hayvanlar Arasında Nasıl Bulaşır?

Göçmen su kuşları (yaban ördeği, yaban kazı vb.) hastalık etkenini bağır saklarında taşımakla birlikte, kendileri hastalığa yakalanmazlar. Bazı kuşlar hastalığı hafif şekilde atatabilmektedir. Enfekte kuşların salya, burun akıntısı ve dışkılarıyla doğrudan veya bu salgıların kirletilen materyalle temas eden evcil kanatlı hayvanlar hastalığa yakalanabilir. Hastalık hayvanlar arasında hızla yayılır ve bütün sürünün ölümlüyle sonuçlanabilir. Kuş gribinin kanatlı hayvanlardaki kuluçka süresi ortalama 3-5 gündür. Bu süre daha az veya fazla da olabilir.

4. Hastalık İnsanlara Bulaşır Mı?

Etkenin normalde insanlar için hastalık yapıcı özelliği yoktur. Ancak, hayvanlarla yoğun temas durumunda insana bulaşma olabilmektedir. *Bugün için hastalığın, insandan insana bulaşması söz konusu değildir.*

Hastalık insanlara:

- ✓ Hasta veya hastalıktan ölmüş hayvanlara temasla,
- ✓ Enfekte hayvanlara ait gözyaşı, burun akıntısı, boğaz akıntısı veya dışkı gibi materyallere temasla,

- ✓ Enfekte materyallerle kirlenmiş yüzeylere temasla,

- ✓ Hastalık etkeninin karıştığı havanın solunmasıyla bulaşmaktadır.

- ✓ Bugüne kadar, kanatlı etiyile veya yumurtalarıyla bulaşma olduğu bildirilmemekle birlikte, bu ürünlerin, iyice pişirilmeden yenmelerinin riskli olabileceği unutulmamalıdır.

5. Hastalığın İnsanlardaki Belirtileri Nelerdir?

İnsanlarda *ates, boğaz ağrısı, kas ve eklem ağrıları, karın öksürük, solunum güçlüğü* gibi grip belirtilerinin yanı sıra, kuş gribinde farklı olarak *karın ağrısı ve ishal* de görülebilmektedir. İnsanlardaki kuluçka süresi 2-4 gün kadardır.

6. Hastalıkta Risk Grupları Kimlerdir?

Kanatlı hayvanlar arasında salgınlara sebep olan mevcut kuş gribi tipinin, koruyucu önlemleri almadan kanatlı hayvan yetiştirilen ve bu hayvanlarla sıkı teması olan insanlara bu hastalıkla sıkı teması olan alanlarla ilgili olumsuz söz konusudur; bu alanlarla ilgili olmayan diğer insanlar için bir risk yoktur.

7. Hastalık Kanatlı Hayvan Ürünlerinin Tüketilmesiyle Buluşur Mu?

Kanatlı hayvan etlerinin, iç ısıları 70 °C olacak veya ette pembe/kırmızı görüntü kalmayacak şekilde pişirilerek tüketilmesi halinde, insanlarda hastalık oluşması mümkün değildir. Yumurtalar sabunlu suyla yıkanmalı ve 70 °C'de en az 5 dakika pişirildikten sonra yenmelidir. Zaten, bilinen klasik pişirme yöntemleriyle bu durum sağlanmaktadır. Ayrıca, veteriner hekim kontrolünden geçmiş piyasadaki ürünler için herhangi bir risk yoktur. Aslında, bu ürünlerin iyice pişirilmemesiyle başka hastalıklar da bulaşabileceğinden, hayvanlara ait bütün ürünlerin iyice pişirildikten sonra tüketilmesi gerekmektedir.

8. Virüsün Çevre Şartlarına Duyarlılığı Nasıldır?

Esasen kuş gribi etkeni virüs dış ortamlara dayanıklı değildir. Virüsün 56 °C'de 3 saatte veya 60 °C'de 30 dakikada öldüğü, formalin ve iyot bileşiklerine de duyarlı olduğu; bunlara ilâveten virüsün, kontamine gübrede düşük ısılarla en az 3 ay canlı kaldığı, suda 22 °C'de 4 gün, 0 °C'de ise 30 gün canlılığını sürdürebildiği bilinmektedir.

9. Hastalığın Aşısı Var mıdır?

HSN1 isimli kuş gribi virüsüne karşı şu an için etkin bir aşı bulunmamakta birlikte, değişik merkezlerde aşı geliştirme çalışmaları devam etmektedir. Virüsün, mutasyon geçirme yeteneğinin olması, aşı hazırlamasındaki önemli bir engeldir. Ancak, muhtemel bir salgın söz konusu olursa, salgını yapan etkene karşı hızla aşı geliştirme ve üretime çalışmaları yapılabilecektir.

10. Hastalığın Tedavisi Var mıdır?

Hastalıktan korunma ve/veya tedavi amacıyla antiviral ilâçlar kullanılmaktadır. Bu amaçla kullanılan oseltamivir etken maddeli antiviral ilâç, kuş gribi hastalığına yakalanmış veya bu hastalıktan ölen hayvanlara teması olan kişilerden, yukarıda 5. maddede verilen belirtileri olanlara günde 2 defa 75 miligram miktarında 5 gün süreyle verilebilmektedir.

11. Kuş Gribinden Korunmak İçin Neler Yapılmalıdır?

- ✓ Kanatlı hayvan yetiştirilen kümeslerde çalışanlar eldiven, maske, gözlük takarak ve koruyucu elbise giyerek çalışmalıdır.
- ✓ Başta kanatlı yetiştiriciliğinde çalışanlar olmak üzere, herkes ferdi hijyen kurallarına uymalı, eller sık sık bol su ve sabunla iyice yıkanmalıdır.
- ✓ Kanatlı hayvan etleri ve yumurtaları, iyice pişirildikten sonra tüketilmelidir.

- ✓ Kuş gribinden ölen veya kuş gribi şüphesiyle itlaf edilen hayvanların gerek itlaf sırasında gerekse bunların bertaraf edilmeleri esnasında gerekli koruyucu önlemler (maske, eldiven, elbise, gözlük) alınmalıdır.

- ✓ Hasta veya ölmüş hayvanlarla temastan kaçınılmalıdır.

- ✓ Kanatlı hayvanların salya, burun akıntısı, boğaz akıntısı, dışkı gibi materyallerine veya bu materyallerle kirlenen yüzeylere temas edilmemelidir.

- ✓ Ölen kanatlı hayvanlar yakılarak veya derince açılan çukurlara gömülüp üzerlerine sönmemiş kireç dökülmek suretiyle bertaraf edilmelidir.

- ✓ Hastalığın görüldüğü yerlere seyahat edilmesi halinde, kanatlı hayvan çiftliklerinden ve pazarlarından uzak durulmalıdır.

- ✓ Kuş gribi olduğu veya kuş gribinden öldüğü doğrulanmış hayvanlarla, koruyucu önlem almadan temas eden kişiler, hekim önerisiyle, oseltamivir adlı ilâci günde 1 defa 75 miligram miktarında 7 gün süreyle alınmalıdır.